

Vision for Askø/Lilleø 2025 samt idékatalog

2. udgave januar 2015

“ Vi udvikler visionen i samarbejde med Lolland Kommune, og skaber i fællesskab trygge rammer for en positiv udvikling på Askø/Lilleø

Visionsgruppen nov. 2014

På forkant - ikke udkant

Indhold

Indledning 3

Vision for Askø/Lilleø 2025 3

Ressourcer 4

Idékataloget

5 Bosætning og erhverv

7 Turisme og friluftsliv

9 Kunst og Kultur

10 Branding

11 Infrastruktur

Visionsgruppens medlemmer fra øerne:

Anni Sørensen

Henrik Saunte

Inger-Lise Pedersen

Jette Dietz

Lisa Mulvad

Per Skov Madsen

Michael Cornelius Rønn Hansen

Fra Lolland Kommune:

Jenny Falk Neerup Madsen

“ For at stimulere til øget bosætning på Askø, opfordres Lolland Kommunes kommunalbestyrelse til at dispensere fra planloven, så interesserede kan erhverve et sommerhus på Askø med henblik på helårsbeboelse.

”Vær med til at udvikle Askø og Lilleø” var visionsgruppens opfordring til beboere og brugere på øerne i forbindelse med udarbejdelsen af Vision 2025 i efteråret 2014. Den opfordring var der en del der tog til sig. Visionsudvalget har modtaget mange tilbagemeldinger, forslag og ideer til hvad der sker og skal ske på Askø og Lilleø.

Visionsgruppens mål har været at:

- Alle skal kunne involveres.
- Visionerne skal ned i øjenhøjde.
- Vision 2025 skal inspirere og skabe positive forventninger til det videre forløb.
- Vision 2025 skal føre til konkrete tanker, forslag og ideer fra beboere og brugere.
- Vision 2025 skal markere en start og ikke en afslutning.

Vision for Askø/Lilleø 2025

Askø/Lilleøs fremtid som aktive øer er afhængig af tilflytning, primært af en karakter som kan styrke øernes trivsel herunder foreninger, fritidsliv og ø-brugernes generelle trivsel. Askø/Lilleø er to øer i udvikling når det handler om beboelse, erhverv, turisme og som rekreative områder. Der udvikles:

1. Forbedrede rammer for at udvide omfanget af helårsbeboelse og erhverv på Askø/Lilleø, fordi øerne er et godt sted at bo og drive erhverv.
2. Nytænkning af rekreative områder for at øge anvendelsen af sommerhusene på øerne og lysten til at bygge på de tomme grunde i sommerhusområdet.
3. En vifte af videns- og oplevelsestilbud om Askø/Lilleø som beboede øer med fokus på kultur, aktiviteter, historie og natur for at opnå et bredere og mere varieret udbud af kulturelle, fritids- og naturmæssige oplevelser på øerne.

Til virkeliggørelse af visionen, er der udarbejdet et idekatalog med udgangspunkt i forslag indsamlet blandt øernes brugere.

“ Vi ser Askø/Lilleø i fremtiden, som øer i udvikling når det handler om beboelse, erhverv og til rekreative formål.

Det forudsætter at øerne bliver betjent med en velfungerende færge, som gør det muligt at komme hurtigt og billigt frem og tilbage mellem øerne og fastlandet.

Askø/Lilleø fremtid bør bygges på de kvaliteter, der er specielle for øerne:

- Et aktivt levende helårs samfund med gode muligheder for bosætning
- Et rekreativt fritidsområde med mere end 250 sommerhuse
- Venlige, tolerante og engagerede mennesker
- Et stærkt fællesskab som gennem frivillighed løser en række opgaver f.eks. drift af købmand, beboerhus, vandværk m.v.
- Frisk luft
- Stilhed, ro og afslapning fra hverdagens stress og jag.
- Relativt mildt klima
- Masser af plads til aktiviteter - indendørs og udendørs.

Øernes geografiske placering betyder, at luften ikke er påvirket af industriens og trafikens luftforurening, hvilket sammen med nærværet til havet giver en vidunderlig ren luft, som er sund for krop og sjæl. En anden force er mørket. Ingen lysforurening og fuld 360 graders stjernehimmel betyder, at stjernehimlen fremtræder meget tydeligere og virker som om den er "tættere på" end normalt. Et perfekt sted for amatørastromer at opstille et lille observatorie og have fred og ro til at fordybe sig i det uendelige univers.

Der er 7 jordbrugere på Askø/Lilleø, der primært er beskæftiget med produktion af sukkerroer, korn, frugt og kalvekød. Udover jordbrugernes eget arbejde beskæftiges ca. 6-7 årsværk i landbrug og frugtavl. Der produceres og afskibes med færgen ca. 4.000 ton roer, 2.000 ton korn, 600 ton frugt og 200 kalve. Brændstof, gødning, kemikalier, kalve, maskiner m.m. sejles med færgen til øerne. Derudover kommer der op mod 1.000 besøgende til forskellige arrangementer i frugthaverne.

Der bor en murer, en maler, en keramikker og en tagdækker, som alle driver selvstændig virksomhed fra øerne hele året.

På øerne er en købmand drevet af frivillige, et museum, en kirke med en præstegård, et havnehus og et beboerhus.

Foreningslivet omfatter en købmandsforening, en grundejerforening, en beboerforening, en sejlforening, et bådelaug, et digelag, en vandværksforening, en bredbåndsgruppe og en jagtforening.

Der er gode muligheder for bosætning. Der er ledige byggegrunde til såvel helårs- og fritidshusbyggeri, ligesom det er muligt, med dispensation, at helårsbosætte sig i sommerhusområdet. Med den nuværende færgedrift er det muligt at nå til København inden kl. 9. på hverdage og komme hjem samme dag. Det gør det muligt at bosætte sig med hjemmearbejdsplads nogle dage om ugen og samtidig have en rimelig transporttid. De mange kvaliteter på øerne og det tætte sammenhold medfører, at flere bliver boende længere i eget hjem.

Der er dynamik og udvikling i foreningslivet samt i forbindelse med udvikling af infrastruktur og turisme. Den igangværende opgradering er meget omfattende, og har et momentum, som skal holdes i gang med flere nye tiltag.

Projekter her og nu omfatter følgende:

- Legeplads/aktivitetsområde
- Ny elforsyning
- Fibernet
- Cykelrute
- Shelters
- Renovering af vandværket og vandforsyningen
- Renovering af havnen (efter Bodil)
- Nyt rensningsanlæg
- Forhøjelse af vejbaner i havneområdet
- Solceller på købmandsbygningens tag

På turismedagen kom der ca. 300 med færgen, ca. 10-20 sejlere og så vil jeg anslå, at der var ca. 150-200 fra fritidshusene denne dag.

Trafikpotentialet fra Lolland forventes som følge af bygningen og driften af Femern Bælt forbindelsen være kraftigt opadgående over de næste 20 år. Hertil kommer virkningen af at danskerne endelig er ved at ryste de negative virkninger fra finanskrisen af sig. Jo flere som besøger Askø/Lilleø og ser hvad vi kan byde på, jo flere vil komme igen og måske en dag købe et fritidshus eller bosætte sig på øerne.

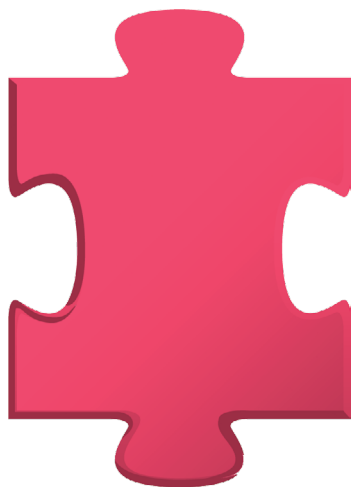
“ Der er gode muligheder for bosætning. Der er ledige byggegrunde til såvel helårs- og fritidshusbyggeri, ligesom det er muligt, med dispensation, at helårsbosætte sig i sommerhusområdet. ”

Idékataloget

Bosætning og erhverv

Askø/Lilleøs fremtid som aktive øer er afhængig af tilflytning, primært af en karakter som kan styrke øernes trivsel herunder foreninger, fritidsliv og ø-brugernes generelle trivsel. Askø/Lilleø er to øer i udvikling, når det handler om beboelse, erhverv, turisme og som rekreative områder.

1. Erhvervslivet har mange visioner for øernes fremtidige udvikling. Det er i samarbejde med Lolland Kommune, at mulighederne for at realisere dem skabes. Lolland Kommune opfordres til, i samarbejde med øboerne, at skabe forbedrede muligheder for at drive og udvikle landbruget og andre virksomheder på øerne.

2. Vores beliggenhed gør, at vi kan og vil producere nye og spændende råvarer inden for landbrug og fødevarerproduktion. Det unikke klima gør, at vi på sigt kan og skal dyrke nye højværdi produkter på øerne. f.eks. sydfrugter som figner, ferskner, abrikoser, soja, humle og morbær. Der er ligeledes et potentiale for at dyrke specialafgrøder til såvel traditionel medicinindustri, som til naturmedicin; f. eks. valmuer og rød solhat.

3. Med det formål at skabe øget værditilvækst og arbejdspladser på øerne, skal øernes råvarer forarbejdes og forædles på øerne. F.eks. vinproduktion, mosteri, eddike- og marmeladeproduktion. Fremstilling af nye højværdi produkter – f.eks. sirup, øl, gastrik (saucesmag) m.m. produceret på traditionelle råvarer som korn, roer og frugt.

4. Der oprettes en liste på hjemmesiden og hos købmanden over de ejendomme, der er til salg.

5. For at stimulere til øget bosætning på Askø, opfordres Lolland Kommunes kommunalbestyrelse til at dispensere fra planloven, så interesserede kan erhverve et sommerhus på Askø med henblik på helårsbeboelse.

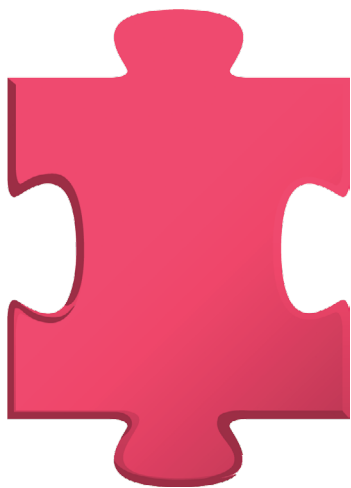
6. Lolland Kommune opfordres til at omtale øerne og dens færge positivt og betragte øerne som et væsentligt aktiv i kommunen. Ved gentagne varslinger om reduktion af færgedriften, medvirker kommunen til stor usikkerhed og står dermed i vejen for initiativer, som kan bidrage til udvikling, vækst og bosætning på øerne.

“ Askø/Lilleø er to øer i udvikling, når det handler om beboelse, erhverv, turisme og som rekreative områder.

Idékataloget

Bosætning og erhverv

7. Den økologiske produktion skal intensiveres, da der er stærkt stigende efterspørgsel og interesse.
8. Forædling og formering af nye plantersorter, hvor der kræves geografisk adskillelse, er et område, hvor øernes landmænd allerede har erfaring. Da der er et stort uudnyttet potentiale, skal dette område intensiveres.
9. Der skal oprettes en producent forening, som skal stå for den overordnede branding og afsætning. Salg via anpartner og stalddørssalg skal intensiveres, da det giver både omsætning og arbejdspladser på øerne.
10. Opførelse af moderne "ø-boliger" i moderne og energirigtige materialer som modulbyggeri med lave opførelsesomkostninger på byggestedet. Husene designes som en kombination af bolig og erhverv. Boligerne kan fungere som prøve boliger, men på længere sigt indgå i den permanente bolig masse. Udover at skabe arbejdspladser for øens håndværkere tænkes konceptet som et konkurrencedygtigt alternativ til energirenovering af øernes eksisterende boligmasse – ikke kun på Askø/Lilleø, men også på Danmarks øvrige øer.
11. Kom og smag en bid af Askø-Lilleø. Vi vil starte en weekend sommerrestaurant, hvor menuen i udstrakt grad er baseret på lokale råvarer. Lokale restauranter fra f.eks. Maribo, Nakskov og Sakskøbing skal byde ind med kokke, som skal skabe ugens menu og stå for det kulinariske i en eller flere weekender.

Idékataloget

Turisme og friluftsliv

Askø/Lilleø skal være et attraktivt sted at slå sig ned - også bare for nogle dage. Der skal være plads til musikfestivaler, hvor musikglade og feststemte invaderer øerne, der skal være en mulighed for en hyggelig familieweekend, en campingtur, kano/kajak pitstop mv. Der skal skabes attraktive og billige overnatningsmuligheder som supplement til de eksisterende.

1. Det kan gøres ved at oprette et samlingssted. Askø gamle skole kan omdannes til et forsamlingshus, en kro med overnatning, eller lignende, hvor der kan holdes foredrag og faglige arrangementer (AV-udstyret er der jo i et vist omfang), fester med musik, spises god mad, mv. Man kunne lave overnatningspakker med morgenmad fra Købmanden. Det kræver i høj grad de fastboendes engagement - og også færgeselskabets velvilje, hvis folk skal hjem igen ud på natten uden overnatning.
2. Lejrskole med overnatning. Ved at anvende de faciliteter der er i forvejen - (Skolen og Havnehuset), udarbejdes et lejrskoletilbud som omfatter overnatning i telt eller shelters. Lejrskoleopholdet skræddersys sammen med Lolland Kommunes skoler, men tilbydes bredt. Det faglige indhold skal være ø-relateret og praktisk f.eks. frugtavls, ø-liv i gamle dage, fugleliv, svampejagt og fauna.
3. Der kan også etableres en campingplads, blot en skrabet model, med vand og strøm, hvor man kunne campere på eget ansvar med vogn eller telt. Hvis det kunne ske på en grund med havudsigt, ville det højne besøgsraten betydeligt.
4. Skole som i gamle dage - her tænker jeg at vi kunne tilbyde skolerne på Lolland/Sjælland en dag eller 2 om hvordan det var at gå i skole i gamle dage - både undervisningsformen men også udklædning og bispisning og måske andet, det kræver jo at vi får fat i undervisningsborde/pulte og andet men mon ikke det kan skaffes? Temaerne kunne være den gang din mor og far gik skole altså ca. 1970 - 1975 eller dine bedsteforældre ca. 1945 - 1955 eller måske dine oldeforældre endnu før.
5. GPS tur rundt på øerne. Der findes allerede mange (ca. 20) GEO-catching-spot på Askø, som der sagtens kunne reklameres mere for, og på den måde tiltrække flere endags- eller weekendturister. Antallet af GEO-catching-spots forøges.

Askø/Lilleø skal være et attraktivt sted at slå sig ned - også bare for nogle dage..

Idékataloget

Turisme og friluftsliv

6 Informationsstandere. Askø/Lilleø har en interessant historie, som vi kunne formidle bedre, og dermed gøre øerne interessante, som endags turistmål. Langs gå- og cykelstier opstilles en række små informationsstandere med få

udvalgte historiske og faktuelle oplysninger om øerne.

Eksempelvis ved: havnen, kirken, Østerhoved, diget ved Kirkevig, dæmningen til Lilleø, Jordmoderhuset, købmanden, mejeriet, Konemadegården, Posthuset, sommerhusområdet, skolen m.v. Som den der står ved skolen, bare mere moderne og med QR koder, som linker til sider under museets hjemmeside, så dem der er interesseret kan få mere information. Standerne kunne kombineres med opgaver rettet mod skolebesøg.

7 Udlejning af Kanoer/både samt at der fremstilles platforme, som man kan anløbe med sin kano og nyde stilheden og ikke mindst sin madpakke – disse kunne også være på land men det er sjovere, hvis det er opankrede ”selvstændige øer”.

8 Diverse aktiviteter på havnen, f.eks. krabbefiskeri for de mindste, naturoplysning for børn, udlejning af fiskeudstyr, bådudlejning og minigolf.

9 Naturguide/find din mad i naturen/ fiskeferie – det kunne være en dag under aftenskolernes regi, som kombineres med at tilberede maden.

10 Fugletårn som kunne opsættes på flere fantastiske placeringer, hvor fugleinteresserede og amatørornitologer kan få en god oplevelse. Under tårnet skal der være mulighed for at sidde ved borde og bænke.

11 ”Legepladser” på 5 til 8 steder, hvor folk og især børnefamilier hvert sted bliver introduceret til en gammel leg, som man kan lege på stedet. Disse ”legepladser” kan med fordel ligge i forbindelse med den nye cykelsti og/eller shelters.

12 Udvidelse af museum eller andet sted, der kan fortælle om de nye fund fra Ertebøllekulturen – i samarbejde med fagfolk.

13 Vi vil skabe oplevelses turisme, hvor turisme og produktion går op i en højere enhed med åbne landbrug, besøgsårde, mikrobryggeri, foredrag og guidede ture i marker og plantager. Forbrugerne skal have ejerskab til deres råvarer fra Askø/Lilleø med budskabet: Kend din producent og dine råvarer.

14 Gårdbutikker, arbejdende atelier, keramik-værksted og en lokal forankret restaurant skal byde turisterne velkommen samt markedsføre og sælge ting, der er unikke for Askø-Lilleø.

“Der kan også etableres en campingplads på en grund med havudsigt, blot en skrabet en, hvor man kunne campere på eget ansvar med vogn eller telt. Der skal selvfølgelig trækkes vand og strøm, men det ville også skabe øget besøg til øen.

Idékataloget

Kunst og Kultur

De tidligere nævnte fysiske rammer (fred og ro, stilhed, mørke, ren luft osv.) er de perfekte vilkår for kunstnere og andre kreative personer. For at udnytte dette, skal der være nogle attraktive tilbud.

1. Keramikkurser: Weekendkurser/over sommeren kurser i den gamle skole.
2. Kunstweekend/festival, hvor de kreative på Askø viser værker frem til salg
3. Kunstner – temadage med maling i naturen
4. Musikarrangementer i Kirken
5. Foredrag i Sognegården
6. Aften/nat-ture med færgen, hvor der bliver serveret et lækkert måltid mad og så måske fortalt om færgen og/eller med livemusik til lidt træskovals. Dette kunne evt. kombineres med en temafilmaften (f.eks. fisketema: først filmen Fisker Wanda, lidt at spise (fisk) og derefter filmen "Skønne sild" med Cher).

“ Askø/Lilleø danner en perfekt ramme for udøvende kunstnere. Masser af plads, billig husleje og alligevel tæt på København

Idékataloget

Branding

Markedsføring er en forudsætning for, at øerne bliver bedre kendt i Danmark og får skabt en øget interesse. Markedsføring er en bred betegnelse for alle de aktiviteter øerne kan foretage sig for at skabe interesse for en idé, et produkt eller en serviceydelse på et givent marked. Målet er at skabe eller opfylde et behov hos en bestemt målgruppe.

1. Der udarbejdes en slogankonkurrence for Askø/Lilleø. Et godt og velklingende slogan vil medvirke til øernes synlighed og få os placeret på Danmarkskortet i folks erindring.

2. Vi skal fortælle den gode historie om Askø og Lilleø, meget mere end vi gør i dag. Når man siger Askø og Lilleø siger folk straks: Claus Meyer! Det er også okay, men det er jo meget mere end det. Askø/Lilleø er også landbrug, sommerhuse, ildsjæle, kreative idéer der flourerer, foreningsliv, osv. Vi skal fortælle pressen om de gode idéer – om turismedag, om et børnevenligt sommerhusområde, om en købmand der kører på andelsbeviser og frivillig arbejdskraft, om et samfund der overlever pga. ildsjæle og kreative idéer, osv. Vi skal være ambassadører for vores egen ø. Hvis vi ikke tror på det, gør ingen andre.

3. Den igangværende opgradering af infrastrukturen skal tydeliggøres i medier, på hjemmesider og hos ejendomshandlere, da de spiller en stor rolle for såvel nye tilflyttere som for sommerhusejere og turister. Der er allerede nogle familier, som har fundet vej til Askø netop på grund af de ordnede forhold, som øen nutegner sig for.

4. Der skal oprettes et kort nyhedsbrev på en A4-side for Askø og Lilleø med igangværende aktiviteter, som et supplement til hjemmesider og medlemsblad. Heri kunne stå, når der var noget interessant (for udefrakommende) nyt fra købmanden, ASG, sejlklub, legeplads, arrangementer, mv. – men også når der skete noget, der vedrørte øerne ift. lovgivning, handel og salg, mv.

Emner:

- Månedens hus (til salg)?
- Nye tiltag?

- Den positive historie?

- Osv.

Nyhedsbrevet skal IKKE være til os selv – det skal bruges i brandingøjemed til politikere, nyhedsmedier, lokalaviser, andre interessenter, mv. så det skal kun udkomme når vi har noget på hjerte!

5. Markedsføring

Vi er for dårlige til at gøre opmærksom på os selv – det er ikke fordi vi ikke kan, men muligvis fordi vi ikke tænker over det i det daglige. Vi vil derfor oprette en lille markedsføringsgruppe, som med tiden kan opbygge det fornødne netværk på de medier hvor vi gerne vil repræsenteres for alle de gode ting vi går rundt og laver. Gruppen kan virke som bindeled mellem medier og øboer, så vi får de mange gode historier om øerne ud i medierne. Herudover skal gruppen udarbejde og vedligeholde en markedsføringsplan for øerne.

6. Øernes skal brandes for de særlige erhvervsmuligheder beliggenheden udgør, samt for de unikke produkter, som kun produceres her - Lilleø Vin, Askø Kalven, Lilleø Økologisk Frugt, m.m.

“ Vi skal fortælle pressen om de gode idéer – om turismedag, om et børnevenligt sommerhusområde, om en købmand der kører på andelsbeviser, om et samfund der overlever pga. ildsjæle og kreative idéer, osv. Vi skal være ambassadører for vores egen ø. Hvis vi ikke tror på det, gør ingen andre.

Idékataloget

Infrastruktur

En aktiv og attraktiv ø har forbindelse til fastlandet, som muliggør et konstruktivt samspil. Derfor hører færgefarten og visioner sammen, da færgefarten er en forudsætning for visionerne. Dette visions- og idékatalog er dels lavet til Askø/Lilleø brugere og dels til Lolland Kommune.

Lolland Kommune forudsætter, som en del af dens visionsprocesplan, at vi nedsætter en færgegruppe i forlængelse af visionsgruppen, når dennes arbejde er færdigt. Da der imidlertid er kommet meget input til visionsgruppen vedrørende færgedriften, medtager vi disse ideer og tanker nedenfor, af hensyn til de beboere og fritidshusejere som har fremsat dem.

Nedenstående vil så danne grundlag for færgegruppens videre arbejde i foråret 2015.

1. Det er vigtigt, at Askø har sin egen stabile færge. Der skal arbejdes på at finde løsninger, der tilgodeser Askøboernes / fritidshusejernes langsigtede behov. Her skal tænkes i hvordan man sikrer Askø/Lilleø som aktivt helårssamfund og hvordan det kan gøres attraktivt at bosætte sig og drive erhverv på øerne.
2. CO2 neutral færge. Lolland Kommune bør gå forrest og indsætte - med udgangspunkt i erfaringer fra Ærø, Morsø og Norge - Danmarks første elektriske færge (med samme kapacitet som den nuværende). Færgens batterier oplades med grøn strøm fra vindmøller og driften bliver dermed CO2 neutral. Det bør undersøges i hvilket omfang EU vil kunne bidrage til etablering og drift.

Også for turismen er det vigtigt, at vi har færgen. Hvis den bliver el-drevet og CO2-neutral, vil det formentlig i sig selv skabe interesse for overfarten. Det er i hvert fald noget, vi vil kunne slå på.

Dette vil være med til at sætte Askø/Lilleø (og Lolland Kommune) på Danmarkskortet.

3. Færgens billetpriser nedsættes eller fastfryses i en femårig periode for at skabe tryghed omkring færgedriften. Brugen af færgerne har været uændret over de sidste 5 år. Billetpriserne på Askø-overfarten har nået et niveau, hvor priserne kan være begrænsende for trafikken. Derfor er det sandsynligt, at en nedsættelse af billetpriserne vil give mere trafik, uden at Lolland Kommunes indtjening på billetindtægterne vil blive forringet.
4. Nye billettyper til færgen. For at fremme turismen og gøre det billigere at få håndværkere til øerne, bør der udvikles endagsbilletter, hvor der gives en mærkbar rabat på den normale pris. Endagsbilletterne bør gælde alle billettyper. Der bør også udvikles en gruppebillet, som er rettet mod skoler og andre institutioner, for at bidrage til at gøre Askø attraktiv som udflugtsmål.